

Toelichting plaatselijke regeling (2014)

1. Ontwikkeling naar een gemeente zonder wijken

Na de fusie in 2005 ontstond de Protestantse Gemeente Voorschoten met drie wijkgemeenten, elk met een wijkkerkenraad. Daarnaast was er een algemene kerkenraad. Aan deze algemene kerkenraad waren al veel bevoegdheden en taken toevertrouwd zodat ook toen al de gedachte dat het om één gemeente ging sterk leefde. In deze lijn werd in 2010 besloten de wijkgemeenten en dus ook de wijkkerkenraden op te heffen. Hierdoor werd de besluitvorming eenvoudiger en kon de beschikbare menskracht efficiënter worden ingezet. Wel werden de drie wijken nog gehandhaafd, elk met een wijkraad, maar deze wijkraden functioneerden onder de verantwoordelijkheid van de kerkenraad en hadden slechts een beperkte taak: het verzorgen van de kerkdiensten in het kerkgebouw in de wijk, het behartigen van de pastorale zorg in de wijk en het organiseren van activiteiten voor de bewoners van de wijk.

Na 2010 gingen de ontwikkelingen snel. De wijken groeiden naar elkaar toe. De wijkraden van Dorpskerk en Kruispunt gingen samen vergaderen en kregen één scriba. Kerkdiensten werden steeds vaker gecombineerd, met name die in het Kruispunt en de Dorpskerk, maar ook werd steeds vaker één dienst gehouden voor alle drie de wijken. Deze ontwikkeling werd in de hand gewerkt door het afnemen van het aantal kerkgangers. Besloten is nu om vanaf 1 januari 2014 steeds maar één dienst te houden in een daarvoor aangewezen kerkgebouw. Ook de organisatie van de kinderveendiensten in de drie kerkgebouwen werd gecombineerd.

Dit zijn voldoende redenen om de plaatselijke regeling aan te passen.

Nu er steeds maar in één kerkgebouw een dienst zal worden gehouden, is de verantwoordelijkheid daarvoor niet meer wijkgebonden maar moet deze gemeentebreed zijn. Ook het organiseren van activiteiten voor de bewoners van het dorp, onverschillig of zij al dan niet bij de kerk horen, is weinig wijkgebonden en kan beter centraal worden aangestuurd. Hiermee vervallen twee taken van de wijkraden. Deze zullen moeten worden ingebed in het werk van de kerkenraad. Blijft over de taak die de wijkraden hebben met betrekking tot het pastoraat. Deze taak kan, onder eindverantwoordelijkheid van de kerkenraad, om praktische redenen beter wijkgewijs, rond de drie predikanten, worden uitgevoerd. Maar daar is geen wijkraad meer voor nodig (zie hierna onder 3). Hieruit volgt dat de wijkraden kunnen worden opgeheven. Dit heeft ook het voordeel dat de leden van de wijkraden, dus zowel ambtsdragers als pastorale medewerkers, minder tijd hoeven te vergaderen.

Het voorgaande leidt tot het voorstel om in § 5 van de huidige regeling (in de nieuwe regeling wordt dit § 4) de bepalingen over de wijkraden te schrappen.

2. De kerkenraad en het moderamen

Op grond van de huidige regeling worden aan het breed moderamen vergaande bevoegdheden verleend. Dit ging uit van de gedachte dat de kerkenraad zo zou worden ontlast en dan ook minder vaak, ten minste vier maal per jaar, zou hoeven te vergaderen. Het moderamen was daarom breed samengesteld, onder meer met vertegenwoordigers uit de drie wijkraden. Deze constructie bleek in de praktijk niet erg bevredigend. Veel zaken moesten dubbel worden behandeld, terwijl de ambtsdragers die niet ook in het moderamen zaten zich toch onvoldoende bij het beleid betrokken voelden. Het is daarom wenselijk de rol van de kerkenraad te versterken. Het voorstel is dan ook om in artikel 3.1 het aantal vergaderingen van de kerkenraad op ten minste zes per jaar vast te stellen, dit in overeenstemming met artikel 4-8-1 van de Ordinantie. Nu de wijkraden worden opgeheven, is het voor de leden van de kerkenraad minder bezwaarlijk twee maal extra te vergaderen. In deze opzet krijgt het

moderamen niet meer de vergaande bevoegdheden die het nu heeft. Het blijft echter wel wenselijk om aan het moderamen, naast de taken die een moderamen normaliter heeft (zie Ord. 4-8-3), enige extra taken te geven, dit om de agenda van de kerkenraad niet te veel te belasten. Het is daarom de bedoeling de bestaande mandaatregeling voorlopig te handhaven, maar in veel gevallen van het mandaat geen gebruik te maken en de beslissing door de kerkenraad te laten nemen. Hier zal een goede balans moeten worden gevonden tussen wat de kerkenraad doet en wat beter aan het moderamen kan worden overgelaten. Zo kan praktijkervaring worden opgedaan. Na verloop van tijd, bijv. na een jaar, kan dan een evaluatie plaatsvinden en door de kerkenraad een beperktere mandaatregeling worden vastgesteld. Om deze gang van zaken mogelijk te maken is in artikel 3.5.1 nog wel gehandhaafd de mogelijkheid om ruime bevoegdheden aan het moderamen te verlenen. Wel is nu expliciet bepaald dat, ook in gevallen waarin mandaat is verleend, de kerkenraad bevoegd blijft zelf te besluiten.

Nu de taken van het moderamen sterk worden ingeperkt, is er geen reden meer het moderamen een brede samenstelling te geven zodat ook de aanduiding breed moderamen kan vervallen. Voor de samenstelling kan volstaan wat daarover is bepaald in Ordinantie 4-8-2: In het moderamen hebben ten minste een predikant, een ouderling, een ouderling-kerkrentmeester en een diaken zitting. Ook is er geen aanleiding meer te bepalen dat de vergaderingen van het moderamen openbaar zijn.

Het voorgaande vindt zijn neerslag in de gewijzigde artikelen 3.4, 3.5 en 3.7.

3. Versterking van de taken van de kerkenraad

Nu de wijkraden worden opgeheven, vallen we terug op het normale model van de Kerkorde waarin alle taken onder de kerkenraad vallen. Dan moet nog worden nagegaan hoe de drie taken van de wijkraden in het werk van de kerkenraad kunnen worden ingebed.

a. De kerkdiensten

De verantwoordelijkheid voor de kerkdiensten, inclusief de kindernevendiensten, gaat nu onverkort berusten bij de kerkenraad, in welk kerkgebouw die ook worden gehouden. Wel kan de kerkenraad zich daarin laten bijstaan door een commissie. Hierbij kan worden gedacht aan het voorbereiden van besluiten van de kerkenraad en, binnen door de kerkenraad gestelde kaders, de zorg voor allerlei zaken, zoals de liturgie en de muziek in de kerkdiensten, de preekvoorziening als er geen eigen predikant voorgeeft, de organisatie van de kindernevendiensten, de autodienst en het koffiedrinken na de dienst. Dit wil niet zeggen dat de commissie dit soort zaken zelf moet regelen, als ze maar zorgt dat ze worden geregeld. In het voorgestelde artikel 4.4, eerste en tweede lid, wordt de instelling van een commissie kerkdiensten geregeld.

Ook is artikel 5.1 (dit was in de bestaande regeling art. 6.1) aan de nieuwe situatie aangepast: niet meer wordt bepaald dat de wekelijkse kerkdiensten worden gehouden in alle drie de kerkgebouwen.

b. Het pastoraat

Het pastoraat blijft wijksgewijs georganiseerd. Daarvoor maakt de kerkenraad een wijkindeling en stelt voor elke wijk een pastorale raad in. Voor elke pastorale raad wordt aangewezen welke predikant, welke ouderlingen, welke pastorale medewerkers en welke diaken daarin zitting zullen hebben. De pastorale raad verdeelt vervolgens de taken binnen de wijk. In het voorgestelde artikel 4.4, eerste en derde lid, wordt de instelling van de pastorale raden geregeld. Daarbij wordt ook gesproken over de mogelijkheid dat een pastorale raad werkt voor een categorie gemeentele-

den. Dit is gedaan voor het geval in de toekomst behoefte zou blijken aan categoriaal pastoraat, bijv. voor de ouderen in een verzorgings- of verpleeghuis.

c. Naar buiten gerichte activiteiten

Deze activiteiten werden in de bestaande regeling aangeduid als wijkactiviteiten en werden georganiseerd onder verantwoordelijkheid van de wijkraden. Hierbij kan worden gedacht aan maaltijden, de open kerk in de Dorpskerk, muziek in het Kruispunt en de huiswerkbegeleiding rond de Ontmoeting. Deze activiteiten zijn zo divers dat het niet zinvol is daarvoor één kerkenraadscommissie in het leven te roepen. Veelal worden zij georganiseerd door een groep gemeenteleden en zal er weinig behoefte bestaan dat de kerkenraad zich daarmee bemoeit, maar deze activiteiten vallen formeel wel onder de verantwoordelijkheid van de kerkenraad. Ook zou de kerkenraad kunnen besluiten tot het opstarten van nieuwe activiteiten. Over deze derde taak hoeft in de regeling niets te worden bepaald.

4. Diversen

a. Ordinantieteksten

Tot nu toe werden in de tekst van de plaatselijke regeling een aantal gerelateerde teksten uit de Ordinanties overgenomen. Voorgesteld wordt deze in de gewijzigde regeling niet meer op te nemen. De tekst wordt daardoor met meer dan de helft ingekort. Dit maakt het geheel overzichtelijker, terwijl deze Ordinantieteksten weinig zullen worden geraadpleegd. Hiermee wordt ook bereikt dat, wanneer Ordinanties worden gewijzigd, de plaatselijke regeling niet meer hoort te worden aangepast. Volstaan is nu met aan het begin van elke paragraaf een verwijzing op te nemen naar de relevante artikelen uit de Ordinanties.

In de bestaande regeling bestond § 4 uitsluitend uit aanhalingen van Ordinantieteksten. Deze paragraaf kan dus vervallen. De bestaande paragrafen 5, 6 en 7 zijn daarom vernummerd tot paragrafen 4, 5 en 6. Ook de oude paragraaf 7.4 bevatte alleen Ordinantieteksten en kan daarom vervallen.

b. Aantal ambtsdragers

Bij de laatste wijziging van de Ordinanties is Ord. 4-5-4 gewijzigd. Daarin staat nu dat geen besluiten kunnen worden genomen indien niet ten minste de helft van het aantal leden zoals dit voor het kerkelijk lichaam is vastgesteld, ter vergadering aanwezig is. Hieruit volgt dat het aantal leden van de kerkenraad moet worden vastgesteld. Er staat in Ord. 4-6-3 echter niet dat het aantal ambtsdragers in de plaatselijke regeling moet worden opgenomen; alleen dat de kerkenraad het moet vaststellen. Daarom wordt voorgesteld artikel 3.1 zo te wijzigen dat aan de kerkenraad wordt opgedragen elk jaar in september het aantal ambtsdragers voor het komende jaar vast te stellen. Omdat er minder kerkdiensten zullen zijn en op de duur ook minder kerkgebouwen en omdat het steeds moeilijker wordt om ambtsdragers te vinden wordt voorgesteld het minimum aantal ouderlingen-kerkrentmeester en het minimum aantal diakenen te verminderen. Voor beide groepen ambtsdragers is het minimum nu vastgesteld op zes. Voorgesteld wordt de artikelen 6.1.1 en 6.2.1 zo te wijzigen dat deze minima worden teruggebracht tot vijf.

c. Commissies

Omdat § 4 (in de bestaande regeling § 5) gaat over het uitvoeren van taken en in dat verband de instelling van een commissie kerkdiensten en van de pastorale raden regelt, wordt voorgesteld de bepaling over commissies die nu in § 3 is opgenomen over te brengen naar § 4 (art. 4.3). De artikelen 4.3 en 4.4 vormen zo samen een geheel, dat betrekking heeft op het uitvoeren van taken.

In artikel 6.3.1 zijn drie commissies geschrapt omdat deze inmiddels zijn opgeheven. Het gaat daarbij om de Commissie Missionaire Gemeente, de Commissie Fürstenwalde en de Commissie Buitengewone Diensten.

d. Beheercommissies

De huidige tekst van artikel 7.1.5 over het instellen van beheercommissies gaat er nog vanuit dat er drie wijken zijn met in elke wijk een kerkgebouw. De (tot artikel 6.3 vernummerde) tekst wordt aangepast aan de nieuwe situatie. Daarbij is ook rekening gehouden met de mogelijkheid dat een of twee kerkgebouwen niet meer als kerkgebouw worden gebruikt, maar in afwachting van verkoop worden verhuurd of op een andere manier worden geëxploiteerd.